

POSTTAXOR | FICKFORMAT

Åke Torkelstam

I förra numret efterlyste jag på annonsplats fickformats-
tabeller före 1971. Gensvaret på det vädjandet blev helt
annorlunda än det enda svar som anlände om postsigillen.
Hittills har jag haft glädjen att få kontakt med ett femton-
tal medlemmar. Ett av de bästa resultaten på efterlysningar
någonsin i Bältespännaren. Troligen det bästa. Och det är
särskilt roligt eftersom det är ett ovanligt bra exempel på
iden, för att inte säga ideologin med Bältespännarfilateli.
Kartläggning av förbisedda postala funktioner, områden,
företeelser och objekt. Det behöver som bekant ej nöd-
värdigtvis vara frimärken eller ens märken.

I det nu aktuella fallet är objektet kanske närmast att definiera som en trycksak, utdrag ur brev- och pakettaxorna, som i ett för kunden hanterbart format tillhandahålles gratis på alla postanstalter.

De flesta av oss har inte ens kommit på tanken att spara sådana trycksaker när de blivit inaktuella. Den som funderar längre och bortom nuet ser emellertid omedelbart en hel rad av sådana eller likartade trycksaker. Och då börjar det bli intressant. Ett antal obesvarade frågor hopar sig. När började utgivningen av sådana ficksaxor? Har de alltid sett likadana ut? Hur ofta har de ändrats? Har de alltid varit gratis? På alla postanstalter? Har jag någon praktisk användning för inaktuella taxor? Är utdragen tillräckligt fylliga för en praktisk användning i just min filatelistiska verksamhet? Finns det några andra personer som sparar, lagt på hög eller rent av samlat dem systematiskt?

En del svar på sådana frågor kommer ganska snart om man börjar röra i ett som man tror obearbetat område. Inte minst det faktum att de kunnat förvärfvas utan kostnad kan vara en sporre till att göra ett försök till kartläggning.

Ulla Lindberg som skrivit den fina lilla boken om aerogram – utgiven som specialhandbok i SFF:s serie – säger

att hon klarade sig bra med dessa taxor utan att behöva dyka in i andra taxekällor då hon skrev boken. Var hittar man för övrigt någorlunda tillgängligt inaktuella posttaxor? Sven Carlin och andra forskare har skrivit böcker om posttaxor vid olika tidpunkter. Mödosamt hopkomna artiklar, enstaka och hela serier beskriver portosatserna genom tiderna i vissa bestämda relationer mellan Sverige och andra länder. Det är naturligtvis bra men nästan undantagslöst avser sådana redogörelser längre tillbaka liggande tider än de moderna och i varje fall före första eller andra världskriget.

Under de senaste årtiondena har portosatserna ändrats i allt snabbare takt. Att hålla i huvudet vad som gällde för en viss typ av försändelse t.ex. den 1 juli 1956, -66 eller -76 är en omöjlighet för de flesta av oss. Om jag t.ex. i min hand har en försändelse under någon av nämnda tidpunkter, hur skall jag snabbt kunna veta om det är rätt portosats eller om försändelsen tillkommit för speciellt ändamål? Ett snabbt sökande i samlingen av ficktabeller ger exakt svar på de flesta frågor som kan uppstå.

Har någon tidigare sysslat med ett samlande med utgångspunkt från de moderna portosatserna? Förvisso. Såvitt jag kan erinra mig så har det då rätt sig om lösa frimärken eller hela försändelser frakterade med vid viss tidpunkt aktuellt porto. En i och för sig mycket tilltalande tanke. Men har någon gått ytterligare ett steg och berikat samlingen även med ficktabellerna?

Olle Idemar var den som kunde ge svar på den frågan. Han erinrade sig och då också mig att Jan Synning i SFT nr 3 år 1979 hade skrivit en artikel över tre sidor benämnd »Porto-Perioder». Han indelar tiden 1 juli 1855 – 1 februari 1978 i 20 portoperioder. Det räckte för honom efter- som intresset knöts till de tre försändelser som är vanligast. Inrikes och utrikes brevporto samt inrikes postkort.

TAXERINGSTABELL
FÖR
INRIKES POSTFÖRSÄNDELSE
UTGIVEN AV
KUNGL. GENERALPOSTSTYRELSEN
OCH
GÄLLANDE FÖR TIDEN 1 JULI 1919—31 dec. 1920.

— 2 —

STATSBOKFÖRLAGET

Turkies				postfrändelser.			
Brev.		Brevkort		Postansvariga.		Postfiskerier.	
Viktans.	Avglit.	Viktans.	Avglit.	Belopp.	Avglit.	Belopp.	Avglit.
(100 gram)	(100 gram)	(100 gram)	(100 gram)	skonek.	skonek.	skonek.	skonek.
om	om	om	om	ej över 3	ej över 3	ej över 3	ej över 3
100-150	10	10	10	50-100	15	100-150	15
150-200	15	15	15	100-150	20	150-200	20
200-250	20	20	20	150-200	25	200-250	25
250-300	25	25	25	200-250	30	250-300	30
300-350	30	30	30	250-300	35	300-350	35
350-400	35	35	35	300-350	40	350-400	40
400-450	40	40	40	350-400	45	400-450	45
450-500	45	45	45	400-450	50	450-500	50
500-550	50	50	50	450-500	55	500-550	55
550-600	55	55	55	500-550	60	550-600	60
600-650	60	60	60	550-600	65	600-650	65
650-700	65	65	65	600-650	70	650-700	70
700-750	70	70	70	650-700	75	700-750	75
750-800	75	75	75	700-750	80	750-800	80
800-850	80	80	80	750-800	85	800-850	85
850-900	85	85	85	800-850	90	850-900	90
900-950	90	90	90	850-900	95	900-950	95
950-1000	95	95	95	900-950	100	950-1000	100
1000-1050	100	100	100	950-1000	105	1000-1050	105
1050-1100	105	105	105	1000-1050	110	1050-1100	110
1100-1150	110	110	110	1050-1100	115	1100-1150	115
1150-1200	115	115	115	1100-1150	120	1150-1200	120
1200-1250	120	120	120	1150-1200	125	1200-1250	125
1250-1300	125	125	125	1200-1250	130	1250-1300	130
1300-1350	130	130	130	1250-1300	135	1300-1350	135
1350-1400	135	135	135	1300-1350	140	1350-1400	140
1400-1450	140	140	140	1350-1400	145	1400-1450	145
1450-1500	145	145	145	1400-1450	150	1450-1500	150
1500-1550	150	150	150	1450-1500	155	1500-1550	155
1550-1600	155	155	155	1500-1550	160	1550-1600	160
1600-1650	160	160	160	1550-1600	165	1600-1650	165
1650-1700	165	165	165	1600-1650	170	1650-1700	170
1700-1750	170	170	170	1650-1700	175	1700-1750	175
1750-1800	175	175	175	1700-1750	180	1750-1800	180
1800-1850	180	180	180	1750-1800	185	1800-1850	185
1850-1900	185	185	185	1800-1850	190	1850-1900	190
1900-1950	190	190	190	1850-1900	195	1900-1950	195
1950-2000	195	195	195	1900-1950	200	1950-2000	200
2000-2050	200	200	200	1950-2000	205	2000-2050	205
2050-2100	205	205	205	2000-2050	210	2050-2100	210
2100-2150	210	210	210	2050-2100	215	2100-2150	215
2150-2200	215	215	215	2100-2150	220	2150-2200	220
2200-2250	220	220	220	2150-2200	225	2200-2250	225
2250-2300	225	225	225	2200-2250	230	2250-2300	230
2300-2350	230	230	230	2250-2300	235	2300-2350	235
2350-2400	235	235	235	2300-2350	240	2350-2400	240
2400-2450	240	240	240	2350-2400	245	2400-2450	245
2450-2500	245	245	245	2400-2450	250	2450-2500	250
2500-2550	250	250	250	2450-2500	255	2500-2550	255
2550-2600	255	255	255	2500-2550	260	2550-2600	260
2600-2650	260	260	260	2550-2600	265	2600-2650	265
2650-2700	265	265	265	2600-2650	270	2650-2700	270
2700-2750	270	270	270	2650-2700	275	2700-2750	275
2750-2800	275	275	275	2700-2750	280	2750-2800	280
2800-2850	280	280	280	2750-2800	285	2800-2850	285
2850-2900	285	285	285	2800-2850	290	2850-2900	290
2900-2950	290	290	290	2850-2900	295	2900-2950	295
2950-3000	295	295	295	2900-2950	300	2950-3000	300
3000-3050	300	300	300	2950-3000	305	3000-3050	305
3050-3100	305	305	305	3000-3050	310	3050-3100	310
3100-3150	310	310	310	3050-3100	315	3100-3150	315
3150-3200	315	315	315	3100-3150	320	3150-3200	320
3200-3250	320	320	320	3150-3200	325	3200-3250	325
3250-3300	325	325	325	3200-3250	330	3250-3300	330
3300-3350	330	330	330	3250-3300	335	3300-3350	335
3350-3400	335	335	335	3300-3350	340	3350-3400	340
3400-3450	340	340	340	3350-3400	345	3400-3450	345
3450-3500	345	345	345	3400-3450	350	3450-3500	350
3500-3550	350	350	350	3450-3500	355	3500-3550	355
3550-3600	355	355	355	3500-3550	360	3550-3600	360
3600-3650	360	360	360	3550-3600	365	3600-3650	365
3650-3700	365	365	365	3600-3650	370	3650-3700	370
3700-3750	370	370	370	3650-3700	375	3700-3750	375
3750-3800	375	375	375	3700-3750	380	3750-3800	380
3800-3850	380	380	380	3750-3800	385	3800-3850	385
3850-3900	385	385	385	3800-3850	390	3850-3900	390
3900-3950	390	390	390	3850-3900	395	3900-3950	395
3950-4000	395	395	395	3900-3950	400	3950-4000	400
4000-4050	400	400	400	3950-4000	405	4000-4050	405
4050-4100	405	405	405	4000-4050	410	4050-4100	410
4100-4150	410	410	410	4050-4100	415	4100-4150	415
4150-4200	415	415	415	4100-4150	420	4150-4200	420
4200-4250	420	420	420	4150-4200	425	4200-4250	425
4250-4300	425	425	425	4200-4250	430	4250-4300	430
4300-4350	430	430	430	4250-4300	435	4300-4350	435
4350-4400	435	435	435	4300-4350	440	4350-4400	440
4400-4450	440	440	440	4350-4400	445	4400-4450	445
4450-4500	445	445	445	4400-4450	450	4450-4500	450
4500-4550	450	450	450	4450-4500	455	4500-4550	455
4550-4600	455	455	455	4500-4550	460	4550-4600	460
4600-4650	460	460	460	4550-4600	465	4600-4650	465
4650-4700	465	465	465	4600-4650	470	4650-4700	470
4700-4750	470	470	470	4650-4700	475	4700-4750	475
4750-4800	475	475	475	4700-4750	480	4750-4800	480
4800-4850	480	480	480	4750-4800	485	4800-4850	485
4850-4900	485	485	485	4800-4850	490	4850-4900	490
4900-4950	490	490	490	4850-4900	495	4900-4950	495
4950-5000	495	495	495	4900-4950	500	4950-5000	500
5000-5050	500	500	500	4950-5000	505	5000-5050	505
5050-5100	505	505	505	5000-5050	510	5050-5100	510
5100-5150	510	510	510	5050-5100	515	5100-5150	515
5150-5200	515	515	515	5100-5150	520	5150-5200	520
5200-5250	520	520	520	5150-5200	525	5200-5250	525
5250-5300	525	525	525	5200-5250	530	5250-5300	530
5300-5350	530	530	530	5250-5300	535	5300-5350	535
5350-5400	535	535	535	5300-5350	540	5350-5400	540
5400-5450	540	540	540	5350-5400	545	5400-5450	545
5450-5500	545	545	545	5400-5450	550	5450-5500	550
5500-5550	550	550	550	5450-5500	555	5500-5550	555
5550-5600	555	555	555	5500-5550	560	5550-5600	560
5600-5650	560	560	560	5550-5600	565	5600-5650	565
5650-5700	565	565	565	5600-5650	570	5650-5700	570
5700-5750	570	570	570	5650-5700	575	5700-5750	575
5750-5800	575	575	575	5700-5750	580	5750-5800	580
5800-5850	580	580	580	5750-5800	585	5800-5850	585
5850-5900	585	585	585	5800-5850	590	5850-5900	590
5900-5950	590	590	590	5850-5900	595	5900-5950	595
5950-6000	595	595	595	5900-5950	600	5950-6000	600
6000-6050	600	600	600	5950-6000	605	6000-6050	605
6050-6100	605	605	605	6000-6050	610	6050-6100	610
6100-6150	610	610	610	6050-6100	615	6100-6150	615
6150-6200	615	615	615	6100-6150	620	6150-6200	620
6200-6250	620	620	620	6150-6200	625	6200-6250	625
6250-6300	625	625	625	6200-6250	630	6250-6300	630
6300-6350	630	630	630	6250-6300	635	6300-6350	635
6350-6400	635	635	635	6300-6350	640	6350-6400	640
6400-6450	640	640	640	6350-6400	645	6400-6450	645
6450-6500	645	645	645	6400-6450	650	6450-6500	650
6500-6550	650	650	650	6450-6500	655	6500-6550	655
6550-6600	655	655	655	6500-6550	660	6550-6600	660
6600-6650	660	660	660	6550-6600	665	6600-6650	665
6650-6700	665	665	665	6600-6650	670	6650-6700	670
6700-6750	670	670	670	6650-6700	675	6700-6750	675
6750-6800	675	675	675	6700-6750	680	6750-6800	680
6800-6850	680	680	680	6750-6800	685	6800-6850	685
6850-6900	685	685	685	6800-6850	690	6850-6900	690
6900-6950	690	690	690	6850-6900	695	6900-6950	695
6950-7000	695	695	695	6900-6950	700	6950-7000	700

Så här skriver Jan Synning bl a: »Nutidens 12 Porto-Perioder klarade jag med ledning av Postens Portotabeller i fickformat. För perioden 1-8 sökte jag hjälp hos intendent Sven Carlin Postmuseum» och vidare: »Den som orkar med 50-, 60- och 70-talet har min högaktning.» Han visar också fyra monterade albumblad avseende portoperiod 19, 1 mars 1977-31 januari 1978 (11 månader), varav tre blad med frimärken för vardera av de tre portosatserna samt ett blad med ficktaxans framsida. Olle Idemar har själv följt detta exempel.

Det är intressant att konstatera att Synning för sitt samlande av de tre angivna portoslagen klarar sig med 12 portoperioder för det han kallar nutid, dvs tiden 1 juni 1951-1 februari 1978. Vår utgångspunkt är att inventera hur många fickportotabeller som totalt kan ha givits ut. Med den utgångspunkten har jag med läsarnas hjälp hittills fått fram 25 fickportotabeller för samma tid. Är det alla som förekommer? Ja, det hoppas vi få svar på så småningom.

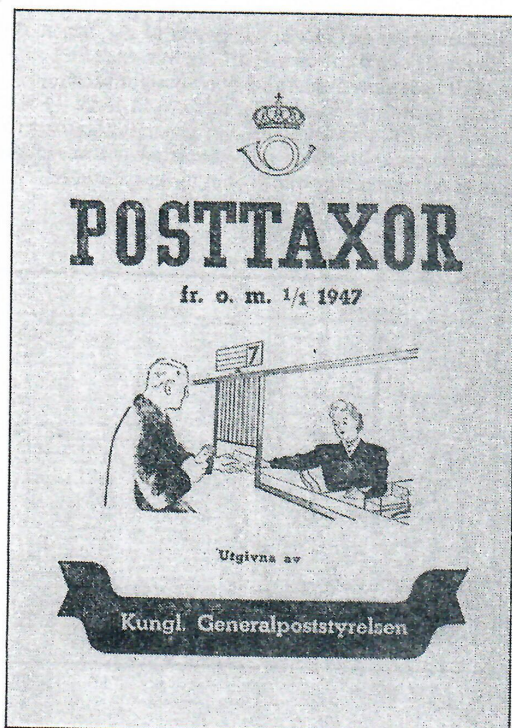
När inventeringen började hoppades jag naturligtvis att finna portotabeller tidigare än 70-talet. Men att finna 15 tabeller före 1 oktober 1970 överträffar förväntningarna. Och det är troligtvis ännu inte alla som funnits och finns. Så många är nu kända att det emellertid kan vara meningsfullt för den fortsatta inventeringen att förteckna dem. De typbetecknas efter den första sidan. Numreringen är endast en hjälp för identifieringen vid beskrivning och byte under inventeringstiden. Längre fram får vi komma överens om en sannolikt bestående numrering. Samtliga är tryckta på postverkets tryckeri.

Jag hoppas att alla som vet med sig att ha några fickportotabeller i gömmorna hårdgranskar förteckningen och hör av sig. Så snart som möjligt.

Nr	Typ	Gäller from	Antal sidor	Färg	Anm
1	1	1.7.19- 31.12.20	3	Gulaktig	
2	2	1.1.47-	6	Sandfärgad	
3	3	1.4.48-	6	Mörkblå	
4	3	1.6.51-	6	Mörkröd	
5	3	1.6.52-	6	Mörkgrön	
6	4	1.6.57-	6	Ljusblå	
7	4	1.9.59-	6	Tegelröd	
8	4	1.7.61-	6	Grågrön	
9	4	1.7.62-	6	Ljusblå	
10	4	1.7.64-	6	Gulgrön	
11	5	1.7.65-	6	Ljusblå	
12	5	1.1.66-	6	Mörkgrön	
13	5	1.1.67-	6	Gul	
14	5	1.1.69-	6	Grågrön	
15	6	1.3.69-	6	Ljusgrön	
16	6	1.10.70-	6	Orange	
17	6	1.1.71-	6	Ljusblå	
18	6	1.7.71-	6	Grön	
19	6	1.10.71-	6	Röd	
20	7	1.7.72-	6	Blå	
21	7	1.1.73-	6	Grön	
22	7	1.4.74-	6	Ljusblå	
23	7	16.9.74-	6	Ljusbrun	
24	7	1.5.75-	6	Ljusgrön	
25	7	1.2.76-	6	Röd	
26	7	1.3.77-	6	Gul	Med mm-mått i högerkant
27	7	1.6.77-	6	Ljusblå	- » -
28	7	1.2.78-	6	Tegelröd	- » -
29	7	1.5.80-	8	Grön	- » -
30	7	1.10.80-	8	Röd	- » -
31	8	1.6.81-	8	Ljusblå, vit botten	
32	9	1.1.82-	8	Gul	
33	9	1.6.83-	8	Grön	
34	9	1.4.84-	8	Rosa	
35	9	3.12.84-	10	Ljusblå	
36	10	3.2.86-	10	Blå och gul, vit botten	

Ändringsblad

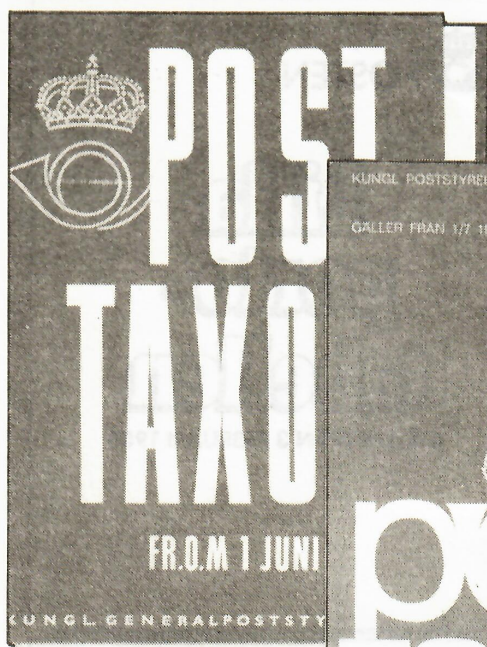
1	1.5.80-	1	Svart text, vit botten	
2	1.10.80-	2	Blå text, vit botten	Momshöjning
3	16.11.81-	2	Blå text, vit botten	Momssänkning
4	1.1.83-	2	Brun text, vit botten	Momshöjning

Typ 2

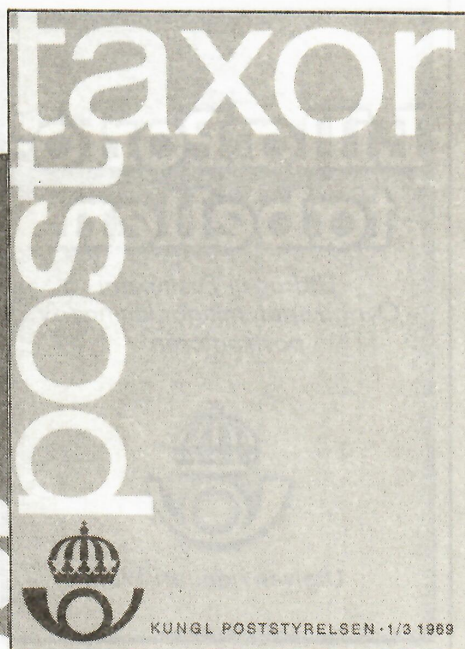
Typ 3

Typ 4

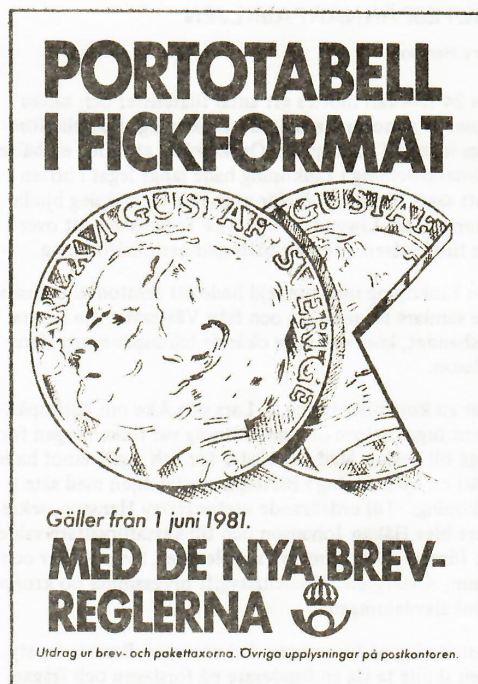
Typ 5

Typ 6

Typ 7

Typ 8

Typ 9

Typ 10

NY LOKALAVDELNING I BÄLTESPÄNNARFAMILJEN

Harry Hansson

Den 24 februari möttes ett antal filatelister och tillika vänner av annorlunda filateli i Linköpings Filatelistförenings lokaler i Linköping. Önskemålet att bilda en bältespännaravdelning i Linköping hade länge legat i luften så att säga. Vi kunde därför utan risk för bakslag bjuda in herrar Lars Liwendahl och Åke Torkelstam att övervara tillblivelsen av en ny bältespännarlokalförening.

Från Linköping med omnejd hade ett femtontal intresserade samlare infunnit sig och från Västervik, ute i östra havsbandet, kom den icke okände bältespännaren Hans Carlsson.

Efter en kort orientering av Lars och Åke om Bältespännarens organisation och målsättning var tiden mogen för att gå till beslut. Med alla röster för och ingen emot hade vi fått en ny förening i Bältespännarfamiljen med säte i Linköping. Till ordförande utsågs Harry Hansson, sekreterare blev Håkan Johanson och till kassaförvaltare valdes Olle Idemar. Dessutom två suppleanter, Sven Kagler och Tommy Östergren. Medlemsavgift blygsamma tio kronor till lokalavdelningen.

Namnförslag på föreningen diskuterades. Besluts att styrelsen skulle ta sig en funderare på förslagen och frågan bordlades till nästkommande möte.

Lars och Åke önskade den nybildade avdelningen lycka till och överlämnade ett antal förnämliga gåvor. Sven Kagler hade hos Posten raggat upp en del kort och postmappar med trevligt innehåll plus en del märken som han på sedvanligt bältespännarmanér delade ut bland medlemmarna.

Ordföranden framförde föreningens tack till givarna för alla de fina gåvorna. Under kvällen hölls en mindre auktion, vars hela behållning tillföll nybildade föreningens kassa. Kvällen avslutades med att Hansson berättade om och visade avsnitt ur sin norska krigspostala samling från åren 1940 - 45, uppdelad i tre avsnitt, allt sett ur postal synvinkel.

- 1) Naziokupationen av Norge med tysk tjänstepost, fält- och fånglägerpost, brevcensur etc.
- 2) Norska exilregeringens postala aktiviteter till sjöss, till lands och i luften under samma period.
- 3) Slutligen posthanteringen i ett befriat Norge, maj - juni 1945.

Mötet avslutades under gemytliga former kl 23.30.

★

Vårt andra möte hölls i början av maj, var kort och på dagordningen stod bara namnfrågan. Olika förslag hade inkommit varvid omröstning vidtogs. De flesta rösterna fick förslaget ÖSTGÖTABÄLTET, som alltså blir föreningens namn.

Forts på sidan 45.